

Pressiteade

Luxembourg, 18. detsember 2018

ELi vahendite suunamine valitsusväliste organisatsioonide kaudu peab olema läbipaistvam, ütlevad audiitorid

Euroopa Kontrollikoja uue aruande kohaselt peab ELi vahendite suunamine valitsusväliste organisatsioonide kaudu humanitaar- ja arenguabi, keskkonnakaitse, kultuuri ja muul otstarbel olema läbipaistvam. Praegune organisatsioonide valitsusväliste organisatsioonidena liigitamise süsteem ei ole usaldusväärne, hoiatavad audiitorid, ning Euroopa Komisjonil ei ole piisavalt üksikasjalikku teavet selle kohta, kuidas raha kulutatakse. Sarnane ebaselgus valitseb siis, kui ELi raha makstakse valitsusvälistele organisatsioonidele kaudselt ÜRO organite kaudu.

Valitsusvälised organisatsioonid aitavad Euroopa Komisjonil kavandada, rakendada ja jälgida ELi programme paljudes poliitikavaldkondades, nagu humanitaar- ja arenguabi, keskkond ning teadusuuringud ja innovatsioon. Ajavahemikul 2014–2017 eraldas komisjon valitsusvälistele organisatsioonidele hinnanguliselt 11,3 miljardit eurot.

Audiitorid hindasid komisjonipoolset valitsusväliste organisatsioonide määratlemist, valitsusväliste organisatsioonide poolset ELi vahendite kasutamist ning seda, kas komisjon avalikustas sellega seotud teabe läbipaistvalt. Eelkõige keskenduti välistegevusele.

Audiitorid jõudsid järeldusele, et komisjoni tegevus ei ole valitsusväliste organisatsioonide ELi vahendite kasutamist silmas pidades piisavalt läbipaistev. Asjaolu, et komisjoni arvestussüsteemis omistatakse valitsusvälise organisatsiooni staatus organisatsiooni enda kinnituse põhjal, samuti piiratud kontrollid olid audiitorite sõnul tegurid, mis muutsid juriidiliste isikute liigitamise valitsusvälisteks organisatsioonideks ebausaldusväärseks. Kuigi valitsusväliste organisatsioonide juhitud projektide valimine on üldiselt läbipaistev, ei halda erinevad komisjoni talitused kolmandate isikute poolt antud toetusi ühtemoodi ning valitsusväliste organisatsioonide valimine auditeeritud ÜRO organite seast ei ole alati läbipaistev.

Audiitorid leidsid, et valitsusväliste organisatsioonide poolt kasutatud ELi vahendite kohta kogutud andmed ei ole ühtsed, ning komisjonil puudub terviklik teave, eelkõige rahvusvaheliste valitsusväliste organisatsioonide võrgustike ja kaudse eelarve täitmise alla kuuluvate projektide kohta. Lisaks takistas kaudse eelarve täitmise korral kulude kontrollimist kättesaadava teabe puudumine.

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid.

Aruanne on tervikuna kättesaadav aadressil www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – kõnesisik

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – pressiametnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

„EL on maailma suurim abiandja ja valitsusvälised organisatsioonid täidavad abi andmisel sageli olulist rolli. Kuid ELi maksumaksjad peavad teadma, et nende raha makstakse nõuetekohaselt määratletud organisatsioonidele ja et komisjon vastutab selle eest täies ulatuses,“ sõnas aruande eest vastutav Euroopa Kontrollikoja liige Annemie Turtelboom.

Valitsusväliste organisatsioonide kasutatud ELi vahendite kohta avaldatakse teavet mitme süsteemi kaudu, aga avalikustatav teave on audiitorite sõnul piiratud, kuigi komisjon avaldab enamasti andmeid humanitaar- ja arenguabi kohta vastavalt rahvusvahelistele läbipaistvuse standarditele. Kuuest auditeeritud projektist viie puhul ÜRO organid kas ei avalikustanud üldse või siis avalikustasid vaid osaliselt valitsusväliste organisatsioonidega sõlmitud lepinguid ning komisjon ei kontrollinud, kas ÜRO organid olid seda nõuet täitnud.

Audiitorid soovivad Euroopa Komisjonil

- suurendada oma arvestussüsteemis valitsusväliste organisatsioonide kohta sisalduva teabe usaldusväärsust;
- kontrollida valitsusvälistele organisatsioonidele kolmandate poolte antud ELi toetusega seotud eeskirjade ja menetluste kohaldamist;
- parandada valitsusväliste organisatsioonide kulutatud vahendite kohta kogutavat teavet;
- võtta vastu ühtne lähenemisviis valitsusvälistele organisatsioonidele eraldatavate vahendite puudutavate andmete avalikustamise kohta;
- kontrollida, et ÜRO organid avaldaksid valitsusvälistele organisatsioonidele eraldatud ELi vahendite kohta täielikud ja täpsed andmed.

Toimetajatele

Kuigi termin „valitsusväline organisatsioon“ on laialdaselt kasutusel, puudub sel rahvusvahelisel tasandil üldiselt aktsepteeritav määratlus. ELis määratletakse mõnes liikmesriigis valitsusvälise organisatsiooni staatus organisatsiooni õigusliku vormi järgi, samas kui mõnes liikmesriigis sõltub see hoopis organisatsiooni tegevuse iseloomust.

Euroopa Komisjon määratles oma 1997. aasta teatises viis valitsusvälist organisatsiooni iseloomustavat omadust. Need on järgmised: 1) olemuselt formaalsed või institutsioonilised vabatahtlikud organisatsioonid; 2) kasumit mitte jaotavad; 3) sõltumatud valitsus- ja riigiasutustest; 4) ei ole loodud isikliku tulu teenimiseks ja 5) nende tegevus peab vähemalt osaliselt aitama kaasa avalike hüvede loomisele.

Kontrollikoda tutvustab oma eriaruandeid Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule ning ka teistele huvitatud pooltele, nagu liikmesriikide parlamendid, ettevõtlusringkondade sidusrühmad ja tsiviilühiskonna esindajad. Valdav osa kontrollikoja aruannetes esitatud soovitustest viiakse ka ellu. Täidetud soovituste suur osakaal näitab kontrollikoja töö kasulikkust ELi kodanike jaoks.

Eriaruanne nr 35/2018: „Valitsusväliste organisatsioonide rakendatavate ELi vahendite läbipaistvuse tagamine nõuab suuremaid pingutusi“ on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil (eca.europa.eu) ELi 23 keeles.